

MITÄ PERUSOIKEUDET TARKOITTAVAT IHMISILLE EU:SSA?

— TIIVISTELMÄ

PERUSOIKEUKSIA KOSKEVA
TUTKIMUS

2

Mitä ihmiset ajattelevat ja tietävät
ihmisoikeuksista

6

Demokraattisen yhteiskunnan toimintaa ja
poliittista osallistumista koskevat näkemykset

12

Hyvä hallintotapa ja julkisiin palveluihin
liittyvä korruptio

© Euroopan unionin perusoikeusvirasto, 2021.

Jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Kaikkien sellaisten kuvien tai muun aineiston käyttöön tai jäljentämiseen, jotka eivät kuulu Euroopan unionin perusoikeusviraston tekijänoikeuteen, on pyydettävä lupaa suoraan tekijänoikeuden haltijalta.

Euroopan unionin perusoikeusvirasto tai kukaan Euroopan unionin perusoikeusviraston puolesta toimiva henkilö ei ole vastuussa jäljempänä esitetävän tiedon mahdollisesta käytöstä.

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2021.

Print	ISBN 978-92-9461-103-1	doi:10.2811/827665	TK-01-20-642-FI-C
PDF	ISBN 978-92-9461-086-7	doi:10.2811/90496	TK-01-20-642-FI-N

Valokuvien julkaisuoikeudet:

Kansi: © iStock/filadendron

Sivu 5: © FRA

Sivu 6: © iStock / Vladimir Vladimirov

Sivu 10: © iStock / miodrag ignjatovic

Sivu 11: (vasen) © iStock / Chris Ryan; (oikea) © iStock/Zolnierek

Sivu 12: © iStock/notwaew

Sivu 13: (vasen) © iStock/Martinbowra; (oikea) © iStock/urbazon

Sivu 16: © iStock/mediaphotos

Euroopan unionin perustana olevat arvot ovat demokratia, oikeusvaltioperiaate ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Nämä arvot sekä perusoikeuksista keskusteleminen EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla voivat kuitenkin vaikuttaa etäisiltä ihmisten jokapäiväisessä elämässä.

FRA tarkasteli tämän huomioon ottaen sitä, mitä ihmiset ymmärtävät ja tietävät perusoikeuksistaan ja miten he kokevat ne käytännössä. Tuloksena saaduista tiedoista saadaan kattavia ja vertailukelpoisia todisteita näistä näkökohdista.

Terminologiaa koskeva huomautus

”Perusoikeudet” on termi, jota käytetään ”ihmisoikeuksista” EU:n sisäisessä asiayhteydessä. Osassa tutkimuksen sisältämistä kysymyksistä käytettiin termiä ”ihmisoikeudet”, sillä kyselyyn vastanneet ihmiset ymmärsivät tämän termin paremmin. Tiivistelmässä molemmilla termeillä on sama merkitys.

Tiivistelmässä esitetään FRA:n tutkimuksessa ilmenneet keskeiset näkemykset. Niillä pyritään ensisijaisesti antamaan EU:n toimielimille, jäsenvaltioiden hallituksille ja toimielimille sekä ihmisoikeuksien puolustajille ja kansalaisjärjestöille tietoa perusoikeuksien asemasta EU:n yhteiskunnissa ihmisten ajatusten ja kokemusten perusteella.

Näkemykset ovat olennaista luettavaa niille, jotka uskovat alhaalta ylöspäin etenevään, näyttöön perustuvaan päätöksentekoon. Perusoikeuksien parissa työskentelevät voivat käyttää tietoja tukena ja myös haasteena omille olettamuksilleen suuren yleisen ajatuksista ja kokemuksista.

Havaintojen avulla voidaan myös edistää perusoikeuksia koskevaa toimintaa ja viime kädessä vaikuttaa myönteisesti oikeuksien toteutumiseen käytännössä.

Perusoikeuksia koskeva tutkimus: keskeiset seikat

Perusoikeuksia koskevassa tutkimuksessa kerättiin tietoja 29 maasta, jotka olivat EU:n 27 jäsenvaltiota, Yhdistynyt kuningaskunta (tietojen keruun aikaan EU:n jäsenvaltio) ja Pohjois-Makedonia (ainoa EU:n ulkopuolinen maa, jolla oli tarkkailijan asema FRA:ssa tutkimuksen suunnittelun aikana).

Tutkimuksessa kerättiin tietoja yhteensä 34 948 vastaajalta. Kussakin maassa tutkimukseen osallistui edustava otos vastaajia, joiden määrä vaihteli noin tuhannesta useimmissa maissa noin kolmeen tuhanteen Ranskassa ja Saksassa.

Perusoikeuksia koskeva tutkimus tehtiin verkossa Alankomaissa, Itävallassa, Luxemburgissa, Ranskassa, Ruotsissa, Saksassa, Suomessa, Tanskassa, Virossa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Muissa maissa haastattelijat olivat henkilökohtaisesti yhteydessä vastaajiin. Haastattelut tehtiin tammi-lokakuussa vuonna 2019.

Tuloksissa ovat edustettuina sekä EU:n tasolla että kunkin maan tasolla vähintään 16-vuotiaat henkilöt, joiden vakituinen asuinpaikka on maassa, jossa he osallistuivat tutkimukseen.

MITÄ IHMISET AJATTELEVAT JA TIETÄVÄT IHMISOIKEUKSISTA

Useimpien ihmisten mielestä ihmisoikeudet ovat tärkeitä oikeudenmukaisemman yhteiskunnan luomisen kannalta, mutta sosiaalisesti epäsuotuisassa asemassa olevat ovat harvemmin sitä mieltä, että ihmisoikeuksista on heille hyötyä.

PERUSOIKEUSVIRASTON LAUSUNTO 1

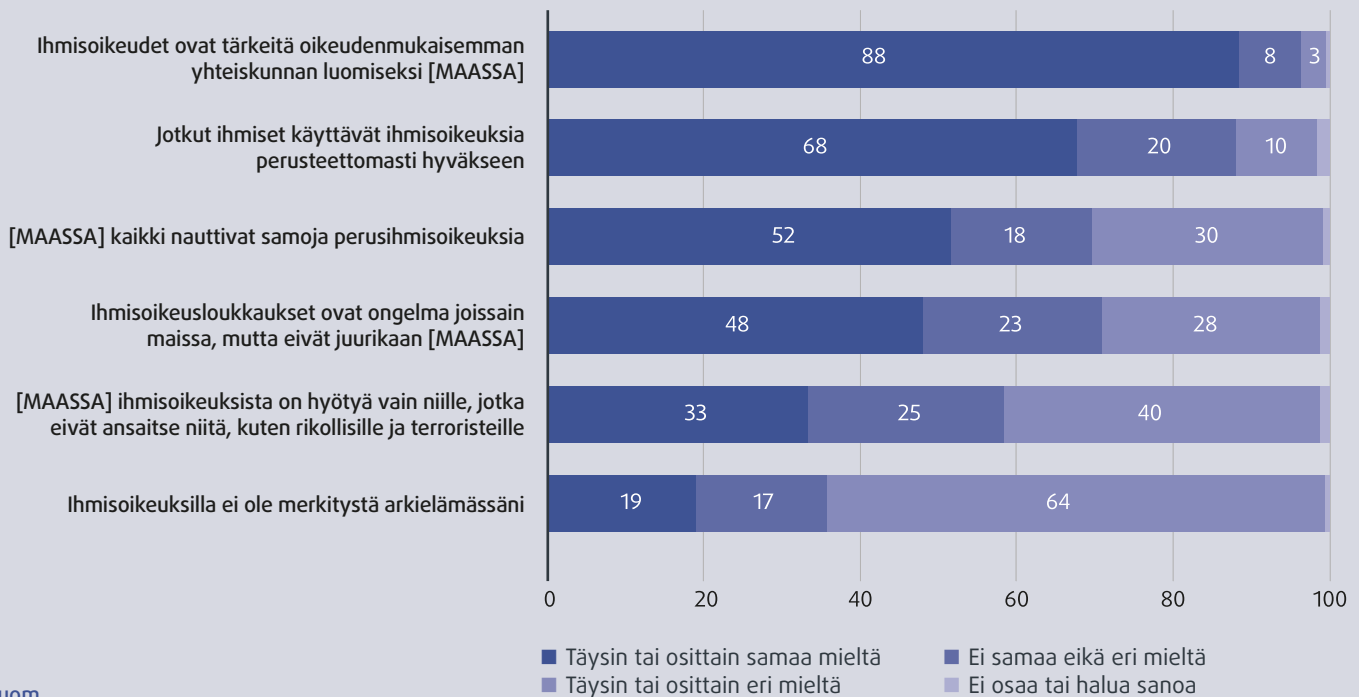
EU:n ja sen jäsenvaltioiden olisi suoritettava kohdennettuja toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että toimeentulostaan epävarmoille ihmisille, jotka ajattelevat todennäköisemmin, että kaikki eivät nauti samoja perusihmisoikeuksia, tiedotetaan tehokkaasti heidän oikeuksistaan ja niiden käyttämisestä. EU:n ja sen jäsenvaltioiden olisi myös toteutettava toimia, joilla parannetaan matalasti koulutettujen tietoisuutta oikeuksista. EU:n jäsenvaltioiden, jotka toteuttavat tällaisia toimenpiteitä kansallisesti, olisi harkittava saatavilla olevien EU:n rahoitusmekanismien käyttämistä ja asiaan kuuluvien kansallisten toimijoiden, erityisesti kansallisten ihmisoikeusintituutioiden, tasa-arvoelinten ja oikeusasiamiesintituutioiden osallistamista.

Tällaisten toimenpiteiden yhteydessä olisi myös pyrittävä viestimään perusoikeuksista, joihin ihmiset ovat oikeutettuja, sekä edistämään niitä ja varmistamaan niiden saatavuus. Jäsenvaltiot voisivat tarkastella erilaisia foorumeita ja kanavia, joiden kautta voitaisiin tehokkaasti viestiä oikeuksista, kohdistaa viestintä tietyille sosiaalisille ryhmille ja käyttää sosiaalista mediaa tavanomaisen median rinnalla tiiviissä yhteistyössä kansalaisjärjestöjen kanssa.

- ★ Lähes yhdeksän kymmenestä (88 %) ihmisestä on sitä mieltä, että ihmisoikeudet ovat tärkeitä oikeudenmukaisemman yhteiskunnan luomiseksi heidän asuinmaassaan. Luku vaihtelee "matalasta" 76 prosentista Unkarissa "korkeaan" 96 prosenttiin Maltassa. Lisäksi melkein kaksi kolmasosaa (64 %) on eri mieltä toteamuksen "ihmisoikeuksilla ei ole merkitystä arkielämässäni" kanssa. Tästä ilmenee, että useimmat ihmiset EU:ssa uskovat, että ihmisoikeuksilla voi olla hyödyllinen ja merkityksellinen asema heidän elämässään.
- ★ Samalla kuitenkin melkein seitsemän kymmenestä (68 %) eurooppalaisesta ajattelee, että jotkut käyttävät ihmisoikeuksia perusteettomasti hyväkseen. Yksi kolmasosa (33 %) on samaa mieltä siitä, että "ihmisoikeuksista on hyötyä vain niille, jotka eivät ansaitse niitä, kuten rikollisille ja terroristeille".
- ★ Tuloksista ilmenee yhteys ihmisten tulo- ja koulutustasojen ja heidän ihmisoikeuksia koskevien näkemystensä välillä. Ihmiset, jotka ilmoittavat ponnistelewansa tullakseen toimeen kotitaloutensa tuloilla (eli heillä on vaikeuksia maksaa tarvitsemiaan asioita), sekä ne, jotka ovat suorittaneet loppuun enintään ylemmän perusasteen koulutuksen tai tätä alhaisemman koulutusasteen, ovat harvemmin sitä mieltä, että kaikki ihmiset heidän maassaan nauttivat samoja ihmisoikeuksia. He myös ajattelevat, että jotkut ihmiset käyttävät ihmisoikeuksia perusteettomasti hyväkseen.
- ★ Esimerkiksi 44 prosenttia ihmisistä, jotka ponnistelevat saadaakseen rahat riittämään, on samaa mieltä siitä, että "ihmisoikeuksista on hyötyä vain niille, jotka eivät ansaitse niitä, kuten rikollisille ja terroristeille". Vertailukohtana 27 prosenttia erittäin hyvin toimeentulevista ihmisistä yhtyy tähän toteamukseen. Lisäksi 38 prosenttia vanhemmista ihmisistä (yli 65-vuotiaista) on samaa mieltä tästä toteamuksesta, kun taas 16–29-vuotiaista samaa mieltä on 27 prosenttia. Samaa mieltä on myös 43 prosenttia ihmisistä, joiden tavanomainen toiminta on vakavasti ja pitkäaikaisesti rajoittunutta – esimerkiksi ihmiset, joilla on toimintarajoitteita tai pitkäaikaisia terveysongelmia – verrattuna 32 prosenttiin ihmisistä, joilla tällaisia rajoitteita ei ole.

- ★ Yhdessätoista EU:n 27 jäsenvaltiosta vähintään 50 prosenttia vastaajista oli samaa mieltä tai täysin samaa mieltä siitä, että ihmisoikeusloukkaukset eivät ole ongelma heidän maassaan vaan niitä tapahtuu jossain muualla.
- ★ Kun tulokset luokitellaan sosiodemografisten piirteiden mukaan, niistä ilmenee, että ihmiset, joilla on "vaikeuksia" tai "suuria vaikeuksia" saada rahat riittämään, ovat harvemmin samaa mieltä (tai täysin samaa mieltä) siitä, että ihmisoikeusloukkaukset eivät ole ongelma heidän maassaan: 43 prosenttia on tätä mieltä verrattuna 54 prosenttiin niistä, joiden rahat riittävät "helposti" tai "hyvin helposti". Tämä näkemys on yleisempi miesten (52 %) kuin naisten (44 %) keskuudessa.

KAAVIO 1: NÄKEMYKSET VALITUISTA IHMISOIKEUSIA KOSKEVISTA SEIKOISTA (EU-27, %)

Huom.

Kaikista vastaajista EU:n 27 jäsenvaltiossa (n=32 537); painotetut tulokset.

Lähde: FRA, Perusoikeuksia koskeva tutkimus 2019 [tietojen keruu yhteistyössä seuraavien tahojen kanssa: CBS (Alankomaat), CTIE (Luxemburg) ja Statistics Austria (Itävalta)]

”Viro on yleisesti ottaen maa, jossa kunnioitetaan ihmisoikeuksia, mutta mielestäni ongelmana on, että pienituloisten ihmisten (eläkeläiset, toimintarajoitteiset henkilöt) on vaikea tulla toimeen.”

(Mies, 16–29-vuotias, tutkimuksen vastaaja, Viro)

EU:n uuden strategisen ohjelman 2019–2024¹ mukaisesti EU:n keskeisenä prioriteettina on oikeudenmukaisen ja sosiaalisen Euroopan rakentaminen panemalla täytäntöön Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari² – sekä oikeudenmukainen siirtymä kohti vihreää ja kestävä tulevaisuutta³. Näiden sitoumusten valossa työttömänä oleminen ja köyhissä ja sosiaalisesti syrjäytyneissä olosuhteissa eläminen haittaavat täysimääräistä oikeuksien nauttimista.

¹ Eurooppa-neuvosto (2019), **Uusi strateginen ohjelma 2019–2024**.

² Euroopan parlamentti, Euroopan unionin neuvosto, Euroopan komissio, **Toimielinten välinen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista**, Bryssel, 13.12.2017, EUVL C 428. **Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari** sisältää 20 periaatetta, joiden avulla unionin kansalaisille tarjotaan uusia ja tehokkaampia oikeuksia. Pilarissa on kolme keskeistä osa-aluetta: yhtäläiset mahdollisuudet ja pääsy työmarkkinoille, oikeudenmukaiset työolot sekä sosiaalinen suojelu ja osallisuus (yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevan periaatteen 3 mukaisesti jokaisella on oikeus yhdenvertaiseen kohteluun ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin siltä osin kuin on kyse työstä, sosiaalisesta suojelusta, koulutuksesta ja yleisesti saatavilla olevien tavaroiden ja palvelujen saatavuudesta).

³ Ks. Euroopan komissio (2020), **Launching the Just Transition Mechanism – for a green transition based on solidarity and fairness [Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin käynnistäminen – kohti solidaarisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen perustuvaa vihreää siirtymää]**.

Euroopan unionin perusoikeuskirjalla on suoraa merkitystä unionin oikeuden täytäntöönpanossa, ja useita perusoikeuskirjassa säädettyjä oikeuksia on vaikea täyttää unionin sosiaalisesti ja taloudellisesti syrjäytyneimpien ryhmien osalta. Tämä ilmenee tutkimuksessa useiden kysymysten tuloksista. Monet perusoikeuskirjan oikeudet ovat merkityksellisiä aiheen kannalta. Näitä ovat muun muassa ihmisarvo (1 artikla), ammatillinen vapaus ja oikeus tehdä työtä (15 artikla), naisten ja miesten välinen tasa-arvo (23 artikla), syrjimättömyys (21 artikla), sosiaaliturva ja toimeentuloturva (34 artikla), terveyden suojeleminen (35 artikla) sekä liikkumis- ja oleskeluvapaus (45 artikla).

Oikeus tehokkaksi oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen (perusoikeuskirjan 47 artikla) on myös merkityksellinen tutkimuksen tuloksia tarkasteltaessa. Oikeussuojan saatavuus vaarantuu, kun ihmiset, erityisesti syrjäytyneet ihmiset, kuten ne, jotka eivät saa rahoja riittämään, katsovat, että järjestelmän osien keskinäisellä valvonnalla ei ole mitään tekemistä heidän arkielämänsä kanssa. Tätä pahentaa oikeuksia ja niiden saantia koskevan tiedon puute.

Euroopan unionin perusoikeuskirjan tuntemus on vähäisempää kuin muiden kansainvälisten ihmisoikeusvälineiden tuntemus ja riippuu ihmisten koulutustasosta.

PERUSOIKEUSVIRASTON LAUSUNTO 2

Euroopan unionin neuvoston vuonna 2019 esittämien perusoikeuskirjaa koskevien päätelmien perusteella EU:n jäsenvaltioiden olisi pohdittava, miten ne voivat parhaiten tarjota suurelle yleisölle helposti saatavilla olevaa tietoa perusoikeuskirjassa vahvistetuista perusoikeuksista. Näin tuettaisiin myös kansallisia ihmisoikeustoimijoita niiden pyrkimyksissä edistää tietoisuutta ja parantaa perusoikeuskirjan täytäntöönpanoa.

Perusoikeuskirjan tuntemusta edistäessään EU:n olisi tuettava unionin jäsenvaltioiden välistä säännöllistä tiedonvaihtoa käytännöistä ja saaduista kokemuksista, jotta voidaan saavuttaa parempi perusoikeuskirjan tuntemus ja sitä koskeva tietoisuus varsinkin jäsenvaltioissa, joissa tietoisuus on perusoikeuksia koskevan tutkimuksen mukaan vähäisempää. Tämä voitaisiin tehdä osana olemassa olevaa sitoumusta perusoikeuksien, kansalaisoikeuksien ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden työryhmän (FREMP) tasolla käydä vuosittain perusoikeuskirjaa koskeva keskustelu.

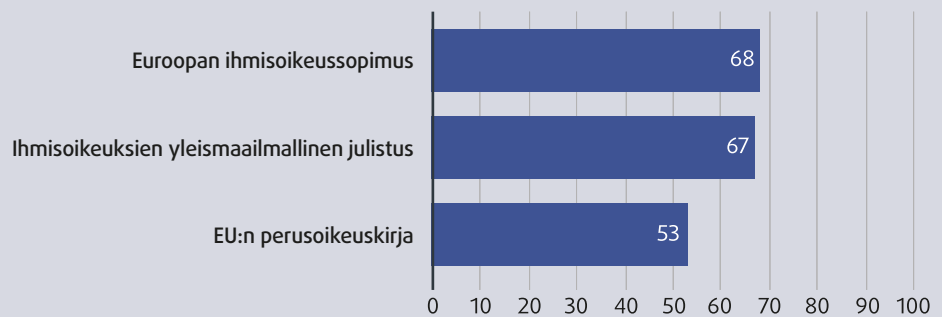
- ★ Joka toinen ihminen (53 %) on kuullut Euroopan unionin perusoikeuskirjasta. Perusoikeuskirjasta on kuultu harvemmin kuin Euroopan ihmisoikeussopimuksesta ja ihmisoikeuksien yleismaailmallisesta julistuksesta.

Tämä havainto oli kenties odotettavissa, sillä Euroopan ihmisoikeussopimus on yli 70 vuotta vanha, kun taas Euroopan unionin perusoikeuskirja on verrattain uusi, sillä se on hyväksytty 20 vuotta sitten. Tiedoista kuitenkin käy ilmi, että ero siinä, kuinka moni ihminen tuntee perusoikeuskirjan ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen, on pienin maissa, jotka liittyivät Euroopan neuvostoon 1990-luvulla ja joissa Euroopan ihmisoikeussopimusta on sovellettu lyhyimmän aikaa.

- ★ Matalasti koulutetut ihmiset eivät ole yhtä todennäköisesti kuulleet niistä kolmesta kansainvälisestä ihmisoikeusvälineestä, joista tutkimuksessa kysyttiin, eli ihmisoikeuksien yleismaailmallisesta julistuksesta, Euroopan ihmisoikeussopimuksesta ja Euroopan unionin perusoikeuskirjasta.
- ★ Koulutuksen lisäksi muita sosiodemografisia piirteitä, jotka liittyivät alhaisempaan mainittujen ihmisoikeusvälineiden tuntemukseen, olivat vaikeudet saada rahat riittämään nykyisellä kotitalouden tulotasolla, korkeampi ikä (yli 65 vuotta) sekä työttömänä tai eläkkeellä olo.

Perusoikeuskirja on yksi nykyaikaisimmista ja kattavimmista oikeudellisesti sitovista ihmisoikeusvälineistä. Sillä on sama oikeudellinen arvo kuin Euroopan unionin perussopimuksilla. Perusoikeuskirjan 51 artiklassa edellytetään, että Euroopan unioni ja jäsenvaltiot – soveltaessaan unionin oikeutta – kunnioittavat perusoikeuskirjan mukaisia oikeuksia, noudattavat sen sisältämiä periaatteita ja edistävät niiden soveltamista. **Euroopan unionin neuvoston vuonna 2019 esittämissä perusoikeuskirjaa koskevissa päätelmissä** kehoitetaan jäsenvaltioita lisäämään perusoikeuskirjaa koskevia tiedotus- ja koulutustoimia keskeisten ihmisoikeustoimijoiden keskuudessa samalla, kun siinä tunnustetaan FRA:n asema tältä osin. Neuvoston päätelmissä myös korostetaan, että suurelle yleisölle on tärkeää tarjota helposti saatavilla olevaa tietoa perusoikeuskirjalla vahvistetuista oikeuksista.

KAAVIO 2: KESKEISTEN IHMISOIKEUSVÄLINEIDEN TUNTEMUS (EU-27, %)

►
Huom.
Kaikista vastaajista, joita pyydettiin täyttämään tutkimuksen osio "Oikeuksien tuntemus ja vastuut", EU:n 27 jäsenvaltiossa (n = 24 354); painotetut tulokset.

Lähde: FRA, Perusoikeuksia koskeva tutkimus 2019 [tietojen keruu yhteistyössä seuraavien tahojen kanssa: CBS (Alankomaat), CTIE (Luxemburg) ja Statistics Austria (Itävalta)]

DEMOKRAATTISEN YHTEISKUNNAN TOIMINTAA JA POLIITTISTA OSALLISTUMISTA KOSKEVAT NÄKEMYKSET

Nuoret pitävät demokraattisten yhteiskuntien toiminnan eri näkökohtia, joista tutkimuksessa kysyttiin, vähemmän tärkeinä kuin vanhemmat ikäryhmät.

PERUSOIKEUSVIRASTON LAUSUNTO 3

Jotta voidaan parantaa nuorten osallisuutta demokraattisen yhteiskunnan toimintaan perusoikeuksien nauttimisen keskeisenä pilarina, Euroopan komission ja jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon **EU:n nuorisstrategian** 2019–2027 täytäntöönpanossa tutkimuksen tulokset, joista ilmenee, että 16–29-vuotiaat pitävät demokratian keskeisiä näkökohtia vähemmän tärkeinä. EU:n tasolla strategialla pyritään "lisäämään nuorten osallistumista demokratian toteuttamiseen, esimerkiksi lisäämällä luotettujen lähteiden vahvistaman laadukkaan tiedon saatavuutta ja edistämällä osallistumista Euroopan parlamentin vaaleihin ja muihin vaaleihin". Nuorten on tärkeää osallistua suoraan tähän prosessiin.

EU:n ja sen jäsenvaltioiden olisi pohdittava nuorten politiikkaan osallistumisen kehittyviä malleja ja tutkittava uusia tapoja, joilla voidaan osallistaa nuoria ja viestiä heidän kanssaan tehokkaasti kaikkialla Euroopassa.

- ★ 86 prosenttia ihmisistä uskoo, että vapaat ja oikeudenmukaiset vaalit ovat hyvin tärkeitä demokratian kannalta. Yleisesti ottaen kolme viidestä ihmisestä tai useampi pitää hyvin tärkeinä kaikkia kuutta demokratian osa-aluetta, joista tutkimuksessa kysyttiin. Tulokset vaihtelevat 60 prosentista 86 prosenttiin osa-alueesta riippuen. (Katso kysytyjen kysymysten luettelo tekstilaatikossa.)
- ★ 16–29-vuotiaiden ikäryhmään kuuluvat nuoret pitävät johdonmukaisesti tutkimuksen kohteena olleita kuutta demokratian osa-aluetta vähemmän tärkeinä kuin vanhemmat ikäryhmät. Nuoret (58 %) esimerkiksi pitävät vähemmän tärkeänä sitä, että oppositio puolueilla on vapaus arvostella hallitusta, kuin vanhemmat ikäryhmät (70 prosenttia 54–64-vuotiaista ja 69 prosenttia 65-vuotiaista ja tätä vanhemmista).
- ★ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 165 artiklassa määrätään, että unionin toiminnalla pyritään kannustamaan nuorten osallistumista demokratian toteuttamiseen Euroopassa. EU:n nuorisstrategialla 2019–2027, joka on EU:n nuorisopoliittista yhteistoimintaa koskeva viitekehys, kannustetaan nuoria osallistumaan demokratian toteuttamiseen sekä tuetaan heidän sosiaalista sitoutumistaan ja kansalaisosallistumistaan. Lisäksi **Euroopan tulevaisuutta käsittelevästä konferenssista 15 päivänä tammikuuta 2020 annetussa Euroopan parlamentin päätöslauselmassa** katsotaan, että nuorten osallistumisen varmistaminen on olennainen osa konferenssin pitkäkestoisia vaikutuksia, ja pyydetään, että tässä yhteydessä järjestetään erityisiä nuorisotapah-tumia.

Tutkimuksen kysymykset

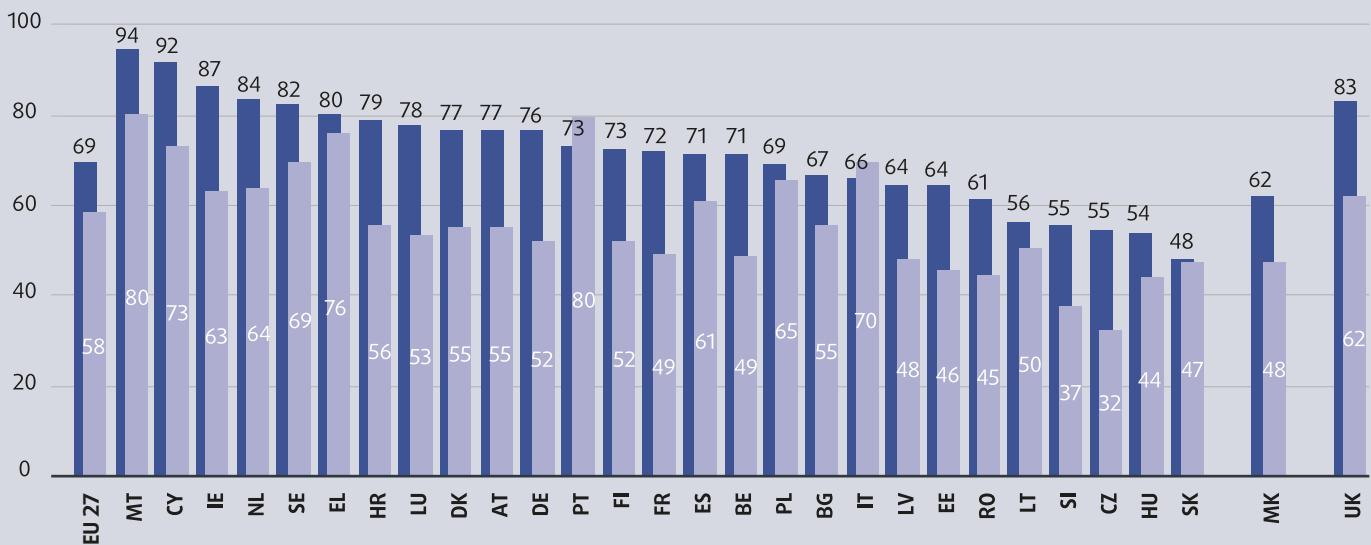
Kuinka tärkeinä demokratialle pidät seuraavia asioita?

- Vaalit ovat vapaita ja oikeudenmukaisia.
- Äänestäjät keskustelevat politiikasta muiden ihmisten kanssa ennen kuin päättävät, miten äänestävät.
- Oppositio puolueilla on vapaus arvostella hallitusta.
- Valtio ei vaikuta tiedotusvälineiden toimintaan.
- Vähemmistöryhmien oikeuksia suojellaan.

- Kansalaisilla on lopullinen päätösvalta tärkeimmissä poliittisissa kysymyksissä, joista he voivat äänestää suoraan kansanäänestyksissä.

Vastaajat voivat vastata kuhunkin kohtaan valitsemalla arvon asteikolta, jonka vaihteluväli oli arvosta "1 - Ei lainkaan tärkeä" arvoon "7 - Erittäin tärkeä". Lisäksi vastaajille, jotka eivät valinneet mitään näistä vastauksista, annettiin mahdollisuus vastata "En halua sanoa" tai "En osaa sanoa".

KAAVIO 3: PITI HYVIN TÄRKEÄNÄ, ETTÄ OPPOSITIOPUOLUEILLA ON VAPAAUS ARVOSTELLA HALLITUSTA, 16-29-VUOTIAAT SEKÄ 65-VUOTIAAT JA SITÄ VANHEMMAT MAITTAIN (%)^{a,b}

Huom.

^a Kaikista vastaajista, joita pyydettiin täyttämään tutkimuksen osio "Oikeuksien tuntemus ja vastuut", EU:n 27 jäsenvaltiossa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Pohjois-Makedoniassa (n = 26 045); painotetut tulokset.

^b Vastaajat voivat vastata kuhunkin kohtaan valitsemalla arvon asteikolta, jonka vaihteluväli oli arvosta "1 - Ei lainkaan tärkeä" arvoon "7 - Erittäin tärkeä". Lisäksi vastaajille, jotka eivät valinneet mitään näistä vastauksista, annettiin mahdollisuus vastata "En halua sanoa" tai "En osaa sanoa". Edellä olevat tulokset perustuvat niiden vastaajien määrään, jotka valitsivat seitsentasoiselta asteikolta arvon 6 tai 7.

Lähde: FRA, Perusoikeuksia koskeva tutkimus 2019 [tietojen keruu yhteistyössä seuraavien tahojen kanssa: CBS (Alankomaat), CTIE (Luxemburg) ja Statistics Austria (Itävalta)]

Ihmiset uskovat demokraattisiin periaatteisiin, mutta liian moni kokee, että valtavirtapolitiikka ja -poliitikot ovat unohtaneet heidät.

PERUSOIKEUSVIRASTON LAUSUNTO 4

Jotta voidaan parantaa poliittista osallistumista EU:ssa, tarvitaan yhteisiä ponnistuksia sen tutkimustuloksen käsittelemiseksi, jonka mukaan suurin osa ihmisistä kokee, että valtavirtapuolueet ja -poliitikot eivät välitä heidän kaltaisistaan ihmisistä. Tämä voidaan havaita myös tuloksesta, jonka mukaan ihmiset kokevat, että heidän työllistymismahdollisuutensa huononevat, jos he eivät kuulu vallassa olevaan poliittiseen puolueeseen. EU:n ja sen jäsenvaltioiden täytyy kiinnittää erityistä huomiota niihin yhteiskunnan ryhmiin, jotka tuntevat olevansa eniten irrallaan demokraattisista menettelyistä, kuten ihmisiin, jotka ponnistelevat saadakseen rahansa riittämään nykyisellä tulotasolla.

Kansalaiskeskustelut ja niihin liittyvät kuulemiset ovat EU:ssa vakiintunut osallistamistyökalu, joiden avulla pyritään saavuttamaan erilaisia yhteiskunnallisia ryhmiä tärkeissä poliittisissa kysymyksissä. Näitä työkaluja täytyy kuitenkin ajatella merkittävästi uudelleen, jotta saavutetaan taloudellisesti epäsuotuisassa asemassa olevat ja voidaan pyrkiä osallistamaan heitä järjestelmällisesti.

Elinvoimainen kansalaisyhteiskunta sekä riippumattomat, moniarvoiset ja vastuulliset tiedotusvälineet, joilla on ilmaisuvapaus, tarvitsevat tukea EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla voidakseen toteuttaa tehtävänsä, joka niillä on demokratiaan osallistumisen parantamisessa perusoikeuksien tukemiseksi.

- ★ Suurin osa ihmisistä EU:ssa (60 prosenttia) on samaa mieltä tai täysin samaa mieltä siitä, etteivät valtapuolueet ja poliitikot välitä heistä.
- ★ Kokemus siitä, että "valtapuolueet ja poliitikot eivät välitä minun kaltaisistani ihmisistä", korostuu niiden keskuudessa, jotka ponnistelevat saadakseen rahat riittämään kotitaloutensa tulotasolla, niiden keskuudessa, jotka ovat suorittaneet enintään ylemmän perusasteen koulutuksen, sekä niiden keskuudessa, joiden tavanomainen toiminta on vakavasti ja pitkäaikaisesti rajoittunut (toimintarajoitteiden tai pitkäaikaisten terveysongelmien vuoksi). Esimerkiksi 73 prosenttia ihmisistä, joiden on vaikea tai hyvin vaikea saada rahat riittämään kotitaloutensa nykyisellä tulotasolla, on samaa mieltä tämän toteamuksen kanssa. Heihin verrattuna 45 prosenttia niistä, joiden on helppo tai hyvin helppo saada rahat riittämään, yhtyy tähän toteamukseen.
- ★ Vastaajista 63 prosenttia uskoo, että ihmisten on helpompaa saada työtä, jos he kuuluvat vallassa olevaan poliittiseen puolueeseen. Tuloksissa on laajaa vaihtelua EU:n jäsenvaltioiden välillä siltä osin, missä määrin ihmiset uskovat näin. Huomionarvoista on, että tällaiset näkemykset ovat yleisempiä taloudellisissa vaikeuksissa olevien ihmisten keskuudessa.

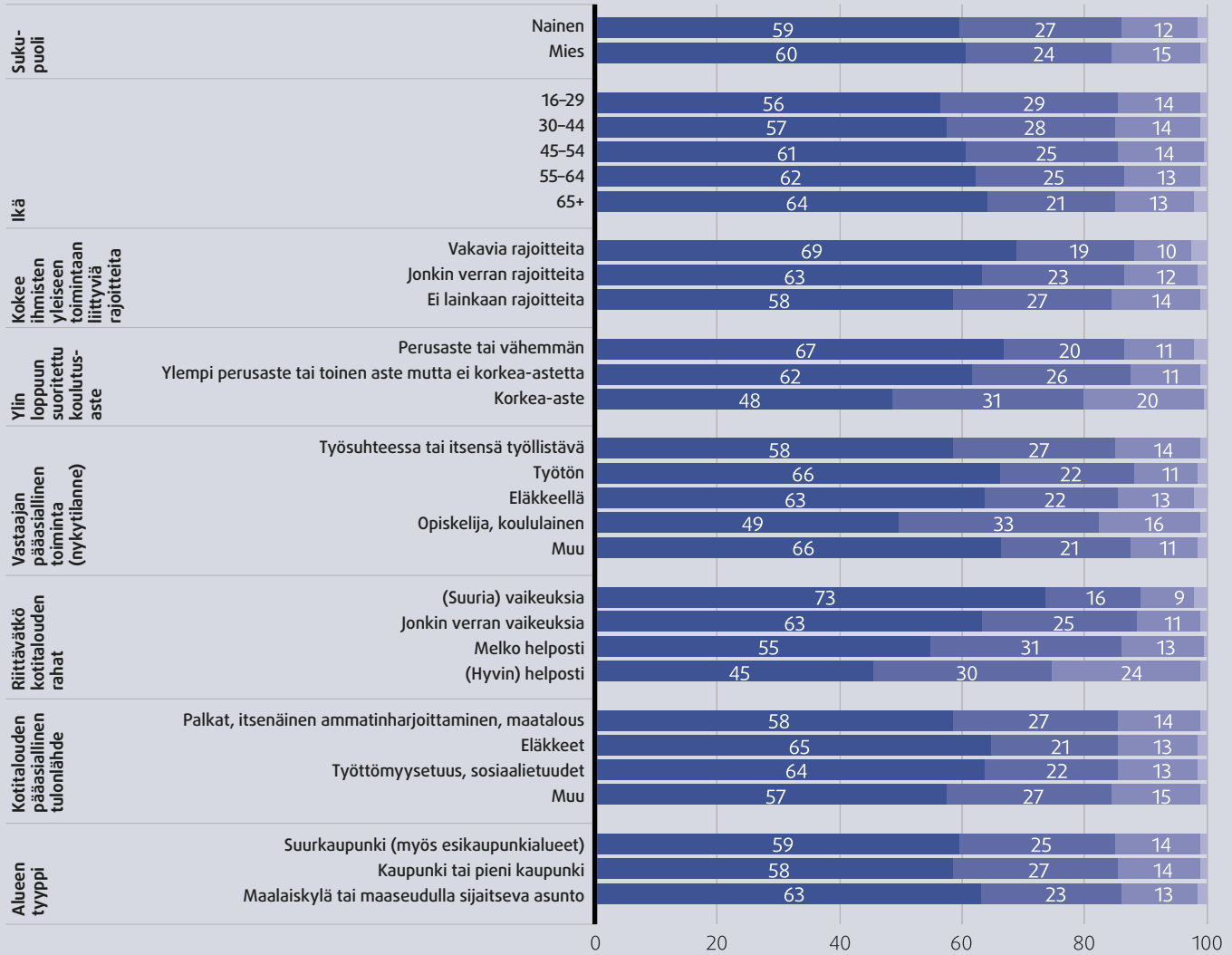
Ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen lisäksi demokratia on yksi kolmesta Euroopan unionin peruspilarista, ja kaikki kolme ovat unionin perusarvoja, joista on säädetty Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa. Toimivallan jako, poliittiset vapaudet, avoimuus ja vastuullisuus ovat kansainvälisesti tunnustettuja vakiintuneita ja hyvin toimivan demokratian periaatteita. Ihmis- eli perusoikeudet, kuten niitä kutsutaan EU:n sisäisissä asiayhteyksissä, ovat keskeisiä EU:n demokraattisten yhteiskuntien hyvän toiminnan kannalta.

EU:n "**Kansalaisten Eurooppa**" -ohjelma, jolla pyritään parantamaan kansalaisten sosiaalisen sitoutumisen ja demokratiaan osallistumisen edellytyksiä EU:n tasolla, on tärkeä osa demokratiaan osallistumisen edistämistä koskevia EU:n työkaluja. **Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi** on laaja yleiseurooppalainen demokraattinen ponnistus, jolla pyritään osallistamaan EU:n kansalaisia entistä tehokkaammin. Se on myös yksi mekanismeista, joiden avulla EU pyrkii osallistamaan kansalaisia demokraattisissa prosesseissa. Se on linjassa perusoikeuskirjassa määritettyjen kansalaisten oikeuksia koskevien periaatteiden kanssa, joita ovat muun muassa äänioikeus ja vaalikelpoisuus Euroopan parlamentin vaaleissa (39 artikla) sekä äänioikeus ja vaalikelpoisuus kunnallisvaaleissa (40 artikla).

"Ihmisoikeuksia noudatetaan, jos henkilöllä on poliittisia yhteyksiä. Tavalliset ihmiset ovat suojattomia."

(Nainen, 65-vuotias tai vanhempi, tutkimuksen vastaaja, Espanja)

KAAVIO 4: TOTEAMUSTA "VALTAPUOLUEET JA POLIITIKOT EIVÄT VÄLITÄ MINUN KALTAISISTANI IHMISSISTÄ" KOSKEVAT NÄKEMYKSET VALITTUJEN SOSIODEMOGRAFISTEN PIIRTEIDEN MUKAAN LUOKITELTUINA (EU-27, %)^{a,b}

■ Täysin tai osittain samaa mieltä ■ Ei samaa eikä eri mieltä
■ Täysin tai osittain eri mieltä ■ Ei osaa tai halua sanoa

Huom.

^a Huomautukset: Kaikista vastaajista, joita pyydettiin täyttämään tutkimuksen osio "Oikeuksien tuntemus ja vastuut", EU:n 27 jäsenvaltiossa (n = 24 354); painotetut tulokset.

^b Katso analyysissä käytettyjä sosiodemografisia muuttujia koskevat tarkat tiedot koko raportin liitteestä I.

Lähde: FRA, Perusoikeuksia koskeva tutkimus 2019 [tietojen keruu yhteistyössä seuraavien tahojen kanssa: CBS (Alankomaat), CTIE (Luxemburg) ja Statistics Austria (Itävalta)]

Neljäsosa vastaajista on sitä mieltä, että oikeuslaitos ei ole riippumaton, ja yksi viidestä uskoo, että kansalaisjärjestöt ja hyväntekeväisyysjärjestöt eivät koskaan ole vapaita valtion painostuksesta.

PERUSOIKEUSVIRASTON LAUSUNTO 5

Havainto, jonka mukaan hieman yli neljäsosa EU:n kansalaisista on sitä mieltä, että heidän maassaan tuomarit eivät voi työskennellä vapaina valtion vaikutusvallasta – eräissä jäsenvaltioissa näitä vastaajia on jopa joka toinen – osoittaa, että tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä, joilla parannetaan yleistä luottamusta oikeuslaitoksen riippumattomuuteen. Tällainen luottamuksen puute heikentää keskeisiä demokraattisia periaatteita, kuten oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen sekä oikeutta yhdenvertaisuuteen ja hyvään hallintoon.

Ottaen huomioon, että tutkimuksen tulosten mukaan yksi viidestä vastaajasta uskoo, että kansalaisjärjestöt ja hyväntekeväisyysjärjestöt eivät koskaan ole vapaita valtion painostuksesta, on olennaista, että jäsenvaltiot tukevat kansalaisyhteiskunnan toimijoiden vapauksia ja oikeuksia.

EU:n ja sen jäsenvaltioiden olisi kerättävä järjestelmällisesti riippumattomia ja luotettavia tietoja oikeuslaitoksen riippumattomuutta koskevasta yleisestä mielipiteestä sekä kansalaisjärjestöjen ja hyväntekeväisyysjärjestöjen kyvystä toimia ilman valtion painostusta. Näin toimitetaan komissiolle ja muille EU:n toimielimille sekä jäsenvaltioille lisätodistusaineistoa seurantatoimien valmistelua varten. Tällaisia tietoja voidaan myös hyödyntää tärkeissä aloitteissa, kuten jäsenvaltioiden oikeusvaltioperiaatetta koskevassa komission vuosiarvioinnissa.

- ★ Neljäsosa (27 %) ihmisistä EU:ssa on sitä mieltä, että heidän maassaan tuomarit eivät voi koskaan tai voivat harvoin työskennellä vapaina valtion vaikutusvallasta. Tulokset vaihtelevat 47 prosentista Kroatiassa 11 prosenttiin sekä Tanskassa että Suomessa.
- ★ EU:ssa 37 prosenttia ihmisistä on sitä mieltä, että kansalaisjärjestöt ja hyväntekeväisyysjärjestöt pystyvät suurimman osan aikaa tai aina työskentelemään ilman valtion painostusta. Lisäksi 34 prosenttia on sitä mieltä, että näin on silloin tällöin. Yksi viidestä (21 %) uskoo, että asia ei ole koskaan näin tai että tämä on harvoin mahdollista.

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan (oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen) mukaisesti riippumattomat tuomioistuimet ovat olennaisia perusoikeuksien tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi. Tehokas oikeussuoja on sekä perusoikeus että unionin oikeuden yleinen periaate. Siinä myös konkretisoi tuu oikeusvaltioperiaate, kuten Euroopan unionin tuomioistuin korostaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan mukaisessa oikeuskäytännössä, esimerkiksi asiassa C-64/16 **Associação Sindical dos Juizes Portugueses** (tuomio 27.2.2018, 32 §).

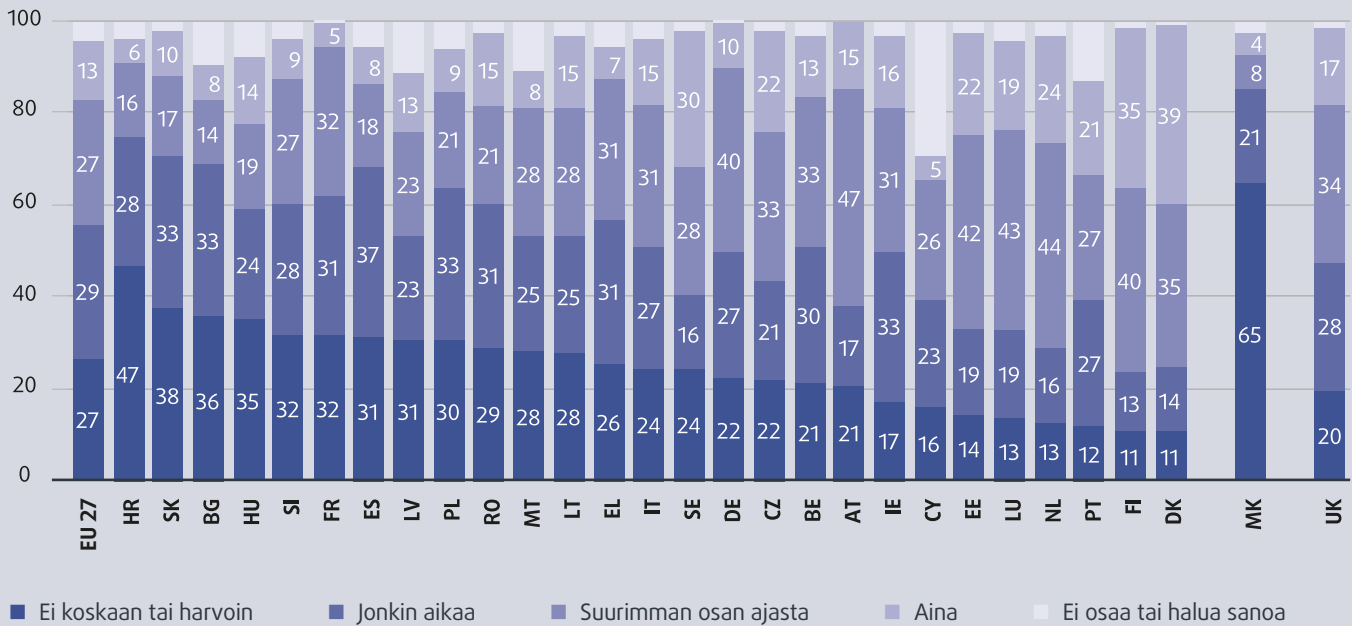
”Ihminen tarvitsee yhteyksiä jo tullakseen nimitetyksi tuomariksi, joten vaikutusvalta alkaa jo siinä vaiheessa.”

(Nainen, 45-54-vuotias, täsmäryhmähaastattelun osallistuja, Bulgaria)

Demokratia ei voi kukoistaa ilman aktiivista kansalaisyhteiskuntaa, kuten todetaan heinäkuussa 2019 julkaistussa komission tiedonannossa *Oikeusvaltioperiaatteen lujittaminen unionissa*. Tässä yhteydessä perusoikeuskirjassa säädetään kokoontumis- ja yhdistymisvapaudesta (12 artikla) sekä sananvapaudesta ja tiedonvälityksen vapaudesta (11 artikla). Näitä vapauksia sovelletaan EU:n jäsenvaltioihin, kun ne soveltavat unionin oikeutta, ja ne ovat erityisen tärkeitä siltä osin kuin ne koskevat kansalaisjärjestöjä EU:ssa.

KAAVIO 5: NÄKEMYKSET TUOMARIEN KYVYSTÄ TYÖSKENNELLÄ VAPAINA VALTION VAIKUTUSVALLASTA MAAN MUKAAN (%)^{a,b}

Huom.

- a) Kaikista vastaajista, joita pyydettiin täyttämään tutkimuksen osio "Oikeuksien tuntemus ja vastuut", EU:n 27 jäsenvaltiossa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Pohjois-Makedoniassa (n = 26 045); painotetut tulokset.
- b) Tutkimuksessa käytetyt vastausvaihtoehdot olivat "Ei koskaan", "Harvoin", "Silloin tällöin", "Suurimman osan ajasta", "Aina", "En halua sanoa" ja "En osaa sanoa". Kaaviossa jotkin alkuperäisistä vastausvaihtoehdoista on yhdistetty, kuten luokitusten otsikoista ilmenee.

Lähde: FRA, Perusoikeuksia koskeva tutkimus 2019 [tietojen keruu yhteistyössä seuraavien tahojen kanssa: CBS (Alankomaat), CTIE (Luxemburg) ja Statistics Austria (Itävalta)]

HYVÄ HALLINTOTAPA JA JULKISIIN PALVELUIHIN LIITTYVÄ KORRUPTIO

Ihmiset, jotka eniten tarvitsevat hyvää julkishallinnon palvelujen järjestämistä – kuten pitkäaikaisista terveysongelmista kärsivät – toteavat, että he kohtaavat erityisiä haasteita.

PERUSOIKEUSVIRASTON LAUSUNTO 6

EU:n jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tieto ihmisten julkisia palveluita koskevista oikeuksista toimitetaan ajoissa ja on kaikkien saatavilla. Erityisesti olisi keskityttävä ryhmiin, jotka saattavat eniten tarvita näitä palveluita, kuten ihmisiin, joilla on pitkäaikaisia terveysongelmia tai toimintarajoitteita, vanhemmat ihmiset mukaan luettuina.

- ★ Julkishallinnon tai paikallisviranomaisten kanssa asiointiin liittyvien ongelmien osalta ihmiset mainitsevat yleisimmin, että asian käsittely kesti kauan tai heidän oli vaikea löytää asiaankuuluvaa tietoa.
- ★ Ihmisten, joilla on tavanomaiseen toimintaan liittyviä pitkäaikaisia rajoitteita (toimintarajoitteiden tai pitkäaikaisten terveysongelmien vuoksi), sekä matalasti koulutettujen tai pienituloisten ihmisten saattaa olla vaikeampi löytää tietoa julkishallinnon ja paikallisviranomaisten järjestämistä palveluista.

- ★ Kymmenesosa (11 %) ihmisistä koki, että heitä ei kohdeltu yhdenvertaisesti muiden kanssa julkishallinnossa.

Esimerkiksi 17 prosenttia niistä, joiden on vaikea tai hyvin vaikea saada rahat riittämään, uskoo, että julkishallinto tai paikallisviranomaiset eivät kohdelleet heitä yhdenvertaisesti muiden kanssa. Heihin verrattuna kahdeksan prosenttia niistä, joiden on helppo tai hyvin helppo saada rahat riittämään, uskoo näin.

- ★ 54 prosenttia ihmisistä, joilla on tavanomaiseen toimintaan liittyviä vakavia pitkäaikaisia rajoitteita (toimintarajoitteiden tai pitkäaikaisten terveysongelmien vuoksi), kohtaavat todennäköisemmin ongelmia julkishallinnon ja paikallisviranomaisten järjestämien palveluiden yhteydessä. Vastaava luku on 39 prosenttia niiden joukossa, joilla ei ole rajoitteita. Samaten ihmiset, joilla oli vaikeuksia tulla toimeen kotitaloutensa tuloilla, kohtaavat todennäköisemmin tällaisia ongelmia. Luku on 48 prosenttia verrattuna 39 prosenttiin niistä, joiden rahat riittävät ”helposti” tai ”hyvin helposti”.

”Toimintarajoitteisen lapsen äitinä on tyrmistyttävää kokea, miten vähän apua ja opastusta saa oikeuksista, mahdollisuuksista jne.”

(Nainen, 30-44-vuotias, tutkimuksen vastaaja, Tanska)

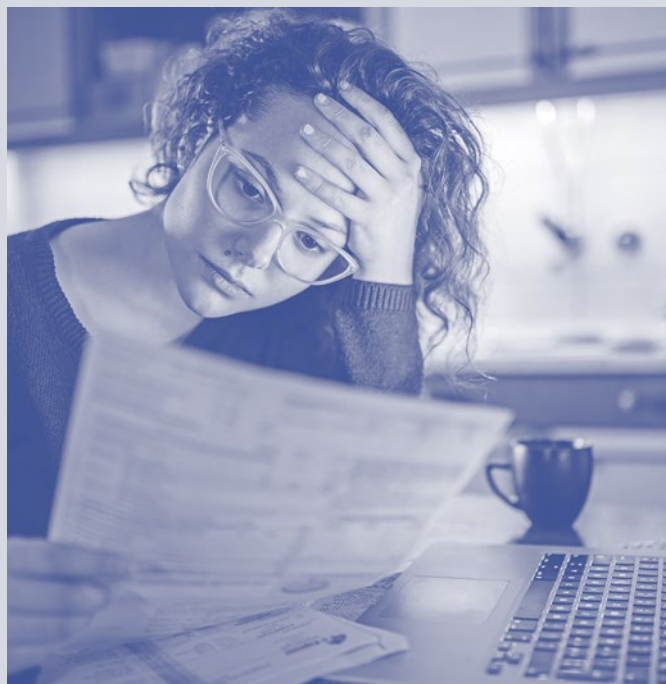
Korkeasti koulutetut kuitenkin ilmaisivat, että myös heillä on useammin ongelmia julkishallinnon ja paikallisviranomaisten järjestämien palveluiden yhteydessä, verrattuna ihmisiin, jotka ovat suorittaneet enintään ylemmän perusasteen koulutuksen. Tämä havainto voi myös heijastella sitä, että korkeammin koulutetuilla on korkeammat odotukset järjestettyjen palveluiden suhteen.

Perusoikeuskirjan 41 artiklassa ilmaistu oikeus hyvään hallintoon on perusoikeus, joka muodostaa erottamattoman osan EU:n oikeusjärjestystä. Unionin oikeuden yleisenä periaatteena se sitoo myös jäsenvaltioita, kun ne soveltavat unionin oikeutta. Yleiset kansalliset velvoitteet johtuvat myös Euroopan ihmisoikeussopimuksesta ja asiaan – erityisesti hyvän hallinnon käsitteeseen – liittyvästä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä. Näiden vähimmäisstandardien mukaan kaikilla on oikeus siihen, että julkiset viranomaiset käsittelevät heidän asiansa puolueettomasti, oikeudenmukaisesti ja kohtuullisessa ajassa. Muita asiaan liittyviä näkökohtia ovat avoimuus ja tiedonsaanti, jotka ovat kansallisen hallitusjärjestelmän osien keskinäisen valvonnan olennaisia työkaluja.

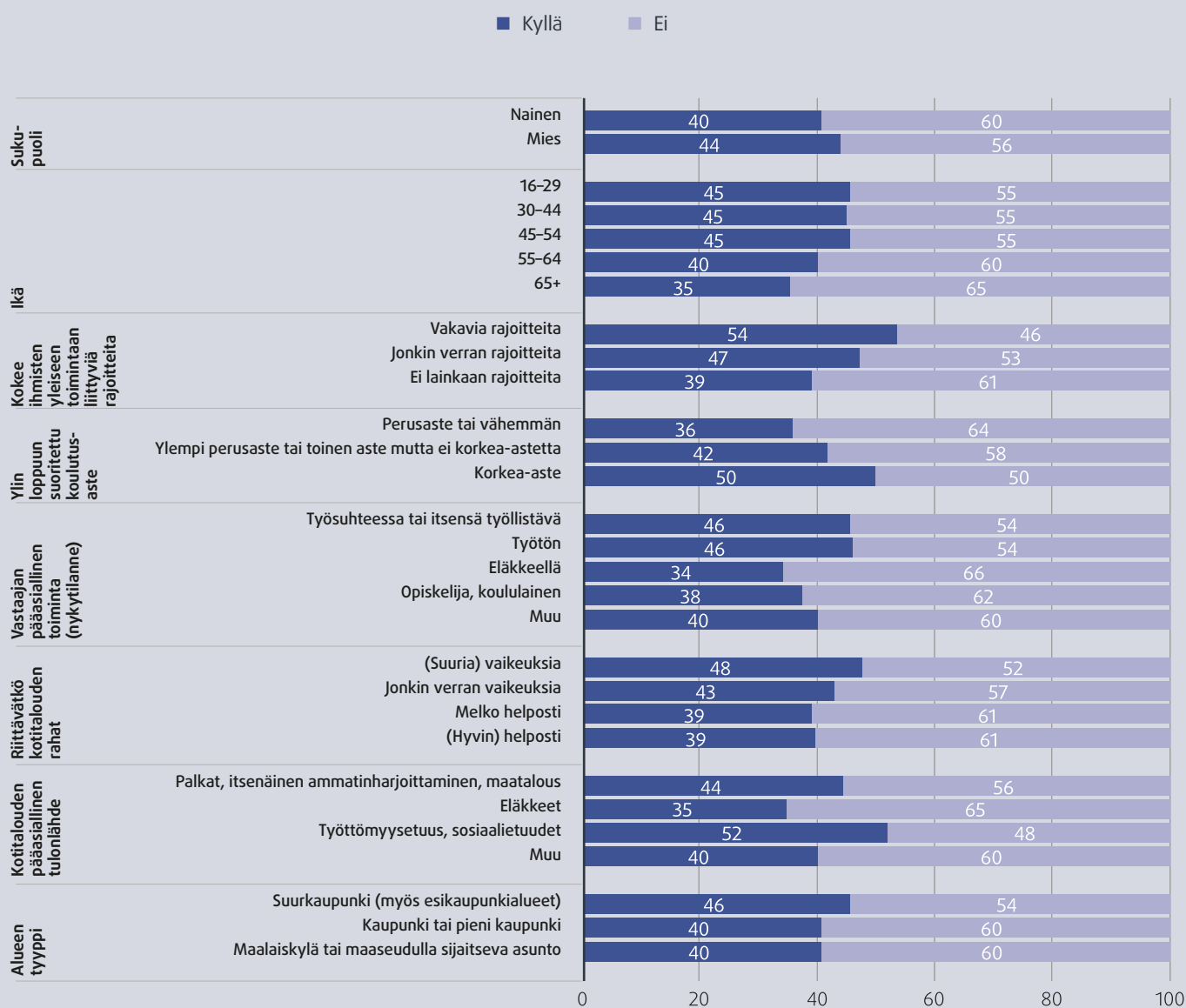
Julkishallinnon ja paikallisviranomaisten asema tiedon saataville asettamisessa ja selventämisessä – mikä on normaaliolosuhteissa olennainen palvelu – muuttuu ensiarvoisen tärkeäksi poikkeusolosuhteissa, kuten vuoden 2020 koronaviruspandemian (covid-19) aikana.

”Julkishallinto toimii liian hitaasti, pyyntöihin saa toisinaan vastauksen vasta viikkojen kuluttua, ja kun vastaus tulee, tiedot on niin sekaisin, että niitä ei ymmärrä.”

(Mies, 65-vuotias tai vanhempi, tutkimuksen vastaaja, Saksa)

KAAVIO 6: KOKENUT YHDEN TAI USEAMPIA ONGELMIA ASIOIDESSAAN JULKISHALLINNON/PAIKALLISVIRANOMAISTEN KANSKA TUTKIMUSTA EDELTÄNEIDEN VIIDEN VUODEN AIKANA VALITTUJEN SOSIODEMOGRAFISTEN PIIRTEIDEN MUKAAN (EU-27, %) ^{a,b,c}

Lähde: FRA, Perusoikeuksia koskeva tutkimus 2019 [tietojen keruu yhteistyössä seuraavien tahojen kanssa: CBS (Alankomaat), CTIE (Luxemburg) ja Statistics Austria (Itävalta)]

Huom.

- a Kaikista vastaajista, joita pyydettiin täyttämään tutkimuksen osio "Arkielämän kokemukset" (n = 26 493) EU:n 27 jäsenvaltiossa; painotetut tulokset.
- b Luokassa "Kyllä" esitetään niiden ihmisten osuus, jotka ovat kohdanneet vähintään yhden tutkimuksessa luetelluista kuudesta ongelmasta julkishallinnon ja paikallisviranomaisten kanssa asioidessaan.
- c Katso analyysissä käytettyjä sosiodemografisia muuttujia koskevat tarkat tiedot koko raportin liitteestä I.

Korruptio on suurempi ongelma joissain jäsenvaltioissa kuin toisissa, ja se vaikuttaa erityisesti terveydenhuoltoalaan. Puolet nuorista katsoo, että vähäinen lahjonta on hyväksyttävää.

- ★ Vain harvoilla ihmisillä (4 %) EU:ssa on kokemusta siitä, että virkamies tai viranhaltija olisi pyytänyt tai odottanut heiltä palvelusta, kuten lahjaa tai lahjoitusta, vastineena tietystä palvelusta. Joissain EU:n jäsenvaltioissa tämä on kuitenkin yleisempää, ja jopa yksi viidestä on kokenut tällaista korruptiota joissain maissa.
- ★ Terveyspalveluihin liittyvää korruptiota pidetään erityisenä ongelmana. Unkarissa, Slovakiassa, Kroatiaassa ja Latviassa yli 60 prosenttia vastaajista sanoo, että ainakin toisinaan täytyy antaa lahja tai tehdä muunlainen palvelus saadakseen parempaa hoitoa julkisissa sairaaloissa.
- ★ Neljäsosa (24 %) kuitenkin uskoo, että olisi aina tai toisinaan hyväksyttävää antaa virkamiehelle tai viranhaltijalle lahja asioiden nopeuttamiseksi kiireellisissä tapauksissa. Yli 50 prosenttia ihmisistä Slovakiassa, Tšekissä ja Kroatiaassa pitäisi ainakin toisinaan hyväksyttävänä antaa lahja tai tehdä palvelus virkamiehelle tai viranhaltijalle, jotta tämä vastaisi nopeammin kiireelliseen pyyntöön. Vertailukohtana Ruotsissa, Maltassa, Suomessa ja Portugalissa 20 prosenttia vastaajista tai harvempi oli tätä mieltä.
- ★ Huomionarvoista on, että 48 prosenttia 16–29-vuotiaista pitäisi lahjan antamista tai palveluksen tekemistä hyväksyttävänä, kun vastaava osuus on alle 35 prosenttia muissa ikäryhmissä.

Korruptio vaikuttaa perusoikeuskirjan, Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja muiden kansainvälisten ihmisoikeusvälineiden mukaisiin perusoikeuksiin. Se rikkoo erityisesti yhdenvertaisuuden ja syrjintäkiellon periaatteita (perusoikeuskirjan 20 ja 21 artikla). Alasta – joka vaihtelee työllistymisestä terveydenhuoltoon – riippuen korruptio rikkoo myös muita oikeuksia.

PERUSOIKEUSVIRASTON LAUSUNTO 7

Julkishallintojen on tunnustettava korruption yleisen esiintymisen tai hyväksynnän ja näiden vuoksi ihmisten tärkeimpiin oikeuksiin (kuten valtion palveluiden saannin yhdenvertaisuuteen) kohdistuvien vaikutusten välinen yhteys ja käsiteltävä sitä suoraan kaikkialla EU:ssa. Tämä voidaan tehdä korostamalla korruption laittomuutta ja ihmisten oikeutta hyvään hallintoon ja yhdenvertaisuuteen tältä osin. Tässä olisi keskityttävä sellaisten keskeisten alojen työntekijöihin, joilla korruptiota esiintyy yleisesti (kuten terveydenhuolto), sekä niihin väestön osiin (kuten nuorisoon), jotka vaikuttavat hyväksyvän tietyt lahjonnan muodot muita useammin.

Niissä jäsenvaltioissa, joissa korruptio voi tutkimuksen mukaan olla tosiasiallisesti yleisempää tai hyväksytympää, valtion elinten on ponnisteltava kaikin keinoin kansalaisyhteiskunnan tuella, jotta nämä prosenttiluvut saadaan laskemaan. Eräs tapa puuttua asiaan on sen varmistaminen, että EU:n rahoituksen, erityisesti Euroopan rakenne- ja investointirahastojen rahoituksen, maksujen ehdotetuissa mahdollistavissa edellytyksissä viitataan EU:n perusoikeuskirjan 41 artiklaan, joka koskee oikeutta hyvään hallintoon. Asiaankuuluvien EU:n elinten, kuten tilintarkastustuomioistuimen ja Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF), on seurattava asiaa järjestelmällisesti.

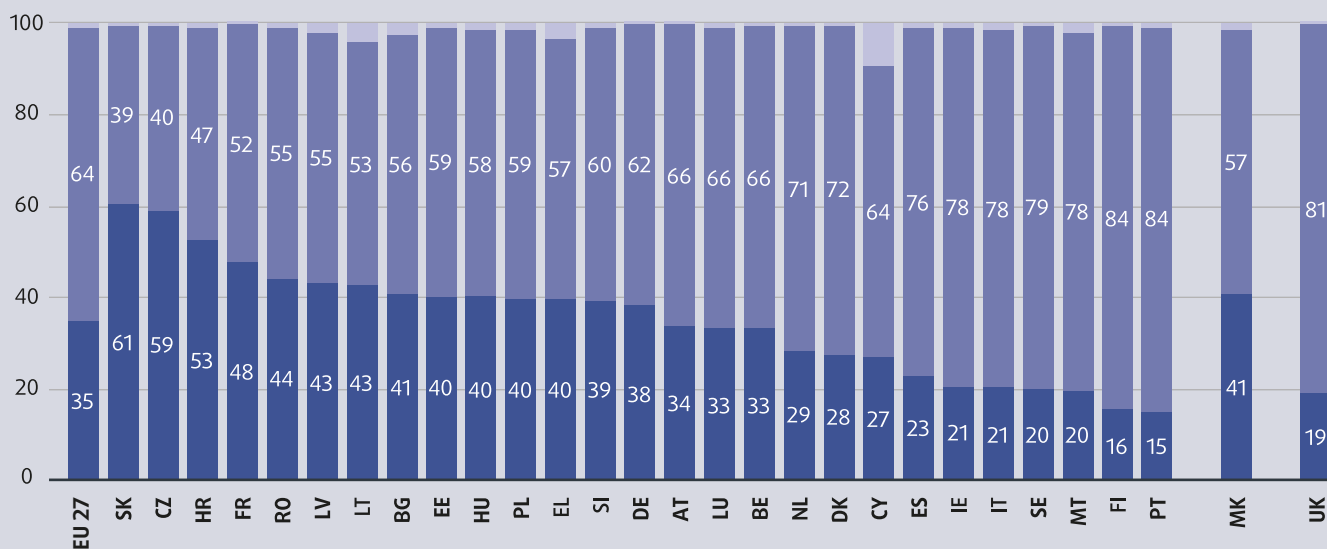
Kun otetaan huomioon, että korruptio on merkittävä järjestelmällinen este perusoikeuksien toteutumiselle, siitä olisi tehtävä pysyvästi valvottava seikka osana uutta Euroopan oikeusvaltiomekanismia, ja valvonnan olisi perustuttava luotettaviin ja vertailukelpoisiin todisteisiin. Näin voidaan tukea EU:n roolia korruption torjunnasta vastaavien nykyisten elinten, erityisesti Euroopan neuvoston lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän (GRECO) osalta.

Käytännössä tämä vaikuttaa useimmiten sosiaalisiin oikeuksiin. Terveystuon korruptio vaikuttaa kaikkien oikeuteen mahdollisimman hyvään terveyteen (perusoikeuskirjan 35 artikla). Koulutuslalla kyseessä on oikeus koulutukseen (perusoikeuskirjan 14 artikla). Toisaalta oikeudellisella alalla esiintyvä korruptio rikkoo oikeutta tehokkaiisiin oikeussuojakeinoin ja puolueettomaan tuomioistuimeen (perusoikeuskirjan 47 artikla), mikä on erittäin tärkeä oikeus kaikkien muiden ihmisoikeuksien täytäntöönpanon ja rankaisematta jäämisen estämisen kannalta. Lisäksi riippumattoman oikeuslaitoksen puute kasvattaa epäluottamusta julkisiin toimielimiin ja heikentää kunnioitusta oikeusvaltioperiaatetta ja demokratiaa kohtaan.

”Julkisissa sairaaloissa lääkärit odottavat aina lahjaa, jotta he hoitavat ihmisiä paremmin.”

(Mies, 16–29-vuotias, tutkimuksen vastaaja, Kypros)

KAAVIO 7: NÄKEMYKSET SIITÄ, ONKO LAHJAN ANTAMINEN TAI PALVELUKSEN TEKEMINEN VIRKAMIEHELLE TAI VIRANHALTIJALLE HYVÄKSYTTÄVÄÄ, JOS HEILTÄ TARVITAAN JOTAIN KIIREELLISESTI, MAAN MUKAAN (%)

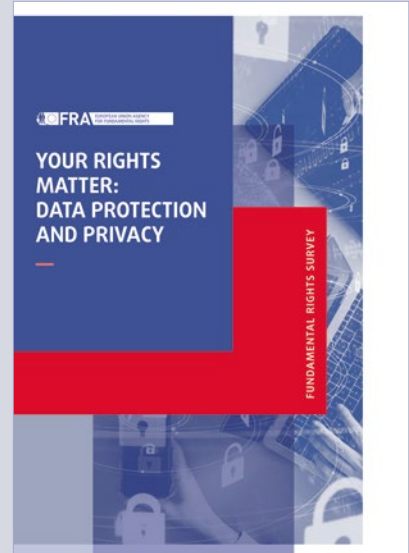
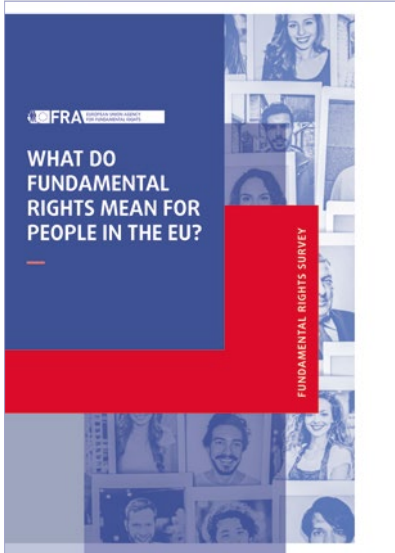
- Toisinaan tai aina hyväksyttävää
- Ei koskaan hyväksyttävää
- Ei osaa tai halua sanoa

Lähde: FRA, Perusoikeuksia koskeva tutkimus 2019 [tietojen keruu yhteistyössä seuraavien tahojen kanssa: CBS (Alankomaat), CTIE (Luxemburg) ja Statistics Austria (Itävalta)]

▲
Huom.
Kaikista vastaajista EU:n 27 jäsenvaltiossa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Pohjois-Makedoniassa (n=34 948); painotetut tulokset.

Tässä tiivistelmässä esitetään pääasialliset havainnot FRA:n ensimmäisestä perusoikeuksia koskevaa tutkimusta koskevasta kertomuksesta. FRA on julkaissut joitain muita asiakirjoja, joissa esitellään tutkimuksen valittuja tuloksia. Ne ovat saatavilla FRA:n verkkosivustolla.

”EDISTETÄÄN JA SUOJELLAAN PERUSOIKEUKSIA EU:SSA” —

Tässä tiivistelmässä esitetään keskeiset näkemykset FRA:n ensimmäisestä perusoikeustutkimusta koskevasta kertomuksesta. Tutkimuksessa kerättiin noin 35 000 henkilöltä tietoa heidän kokemuksistaan, näkemyksistään ja mielipiteistään joukosta aiheita, jotka koskevat eri tavoin ihmisoikeuksia.

Tiivistelmässä keskitytään tuloksiin, jotka koskevat vastaajien mielipiteitä ihmis- eli perusoikeuksista, heidän näkemyksiään demokraattisten yhteiskuntien toiminnasta pilarina, jonka tukemina ihmisoikeudet voivat kukoistaa, sekä heidän ajatuksiaan julkisista palveluista, jotka ovat velvollisia panemaan täytäntöön ihmisoikeussäädöksiä ja suojelemaan ihmisten oikeuksia, ja osallistumistaan näihin julkisiin palveluihin.

SUSTAINABLE
DEVELOPMENT GOALS

FRA – EUROOPAN UNIONIN PERUSOIKEUSVIRASTO

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Wien – Itävalta

Puh. +43 1580300 – Faksi +43 158030699

fra.europa.eu

[facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)
twitter.com/EURightsAgency
[linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)

Euroopan unionin
julkaisutoimisto